

בלכהמר

(Blechhammer; פולנית: בלאכובניה שלונסקה Blachownia Slaska), מחנה ריכוז שהוקם באפריל 1942 ליד העיר קוז'לה (KOZLE), כ-30 ק"מ ממערב לגליוויץ (היום גליויצה Gliwice). תחילה היה זה מחנה לעבודת כפייה ליהודים (Judenlager). 350 האסירים הראשונים הועסקו בבניית מפעל למוצרים כימיים 'אוברשלזישה הידריוורקה' (Oberschlesische Hydriewerke). כעבור זמן קצר פרצה מגיפת טיפוס וכ-120 אסירים שחלו נשלחו לאושוויץ ושם נרצחו. ביוני 1942 הועברו שאר האסירים למחנה חדש, גדול יותר, שנבנה בקרבת המקום. למחנה ההוא הועברו אסירים יהודים מ-15 ארצות, אך רובם היו יהודים משלזיה העילית. מספר האסירים הגיע ל-5,500, והם שוכנו ב-25 צריפי עץ בתנאי תברואה קשים ביותר, בלי שירותים ומקומות רחצה. במחנה שרר רעב תמיד. בחלק נפרד של המחנה שוכנו כ-200 אסירות יהודיות. בב' פשטו מחלות, בעיקר שלשול ושחפת, ונבנתה משרפה, ובה שרפו את גוויותיהם של יותר מ-1,500 אסירים שמתו או שנרצחו. ב-1 באפריל 1944 הועמד המחנה, במסגרת ארגון מחדש, במרותה של מיפקדת מחנה אושוויץ, והפך לתת-מחנה הנקרא 'אושוויץ IV'. עד נובמבר 1944 היה מפקד המחנה האופטשטורמפירר אוטו ברוסמאן, ואחריו אונטרשטורמפירר קורט קליפ. כול זמן קיומו של המחנה היה זקן המחנה (Lagerälteste) קרל דמרר, יהודי וינאי, אשר בעמידתו האמיצה מול מיפקדת המחנה סייע רבות לאסירים.

ב-21 בינואר 1945 הוצאו מהמחנה כ-4,000 אסירים, ביניהם כ-150 נשים, לצעדת מוות, והיא ארכה 13 יום. כ-800 אסירים נרצחו בדרך. ב-2 בפברואר הגיעו השאר למחנה גרוס-רוזן, ואחרי שהייה של חמישה ימים הועברו משם לבוכנולד. כמה עשרות אסירים, שבעת הפינוי ניסו להסתתר במחנה, נתגלו ונרצחו במקום.